

I Uvodne informacije

Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, u saradnji s Ministarstvom finansija, pripremio je Informaciju o obezbjeđenju finansijske podrške u dijelu refundacije poreza na dodatu vrijednost korisnicima IPARD II programa 2014-2020. godine (fizička lica) kroz isplatu subvencija, koja predstavlja dokument koji se zasniva na predlogu Direktorata za plaćanja/IPARD agencija, a u cilju obezbjeđenja istovjetnog prava IPARD korisnicima nakon usvajanja Izmjena i dopuna Pravilnika o postupku oslobađanja od plaćanja poreza na dodatu vrijednost investitora i isporuku određenih proizvoda i usluga („Službeni list Crne Gore“, br. 017/15, 068/15 i 080/22), saglasno članovima 13 a i 13 f predmetnog Pravilnika.

IPARD II program 2014-2020 predstavlja jedan od preduslova za korišćenje evropskih pretprijetnih sredstava kroz IPA II – oblast politike poljoprivrede i ruralnog razvoja. Kroz sprovođenje IPARD II programa crnogorskim poljoprivrednicima dostupno je ukupno 51.816.473 eura bespovratnih sredstava, od čega sredstva EU čine 39.000.000 eura, a nacionalno kofinansiranje iznosi 12.816.473 eura.

Dodjela bespovratne podrške ka krajnjim korisnicima isplaćuje se shodno definisanim kriterijumima u okviru od 50% do 70% u zavisnosti od vrste investicije i geografskog položaja poljoprivrednog gazdinstva i lokacije investicije.

Cilj IPARD II programa je restrukturiranje i modernizacija poljoprivrednog i prerađivačkog sektora, u svrhu stvaranja konkurentnih poljoprivrednih gazdinstava i prerađivačkog sektora, a kako bi se osnažila spremnost crnogorskog tržišta za ulazak u EU i korišćenje strukturnih fondova EU.

U toku 2018. godine objavljeni su prvi javni pozivi za dodjelu sredstava finansijske podrške za Mjeru 1 „Investicije u fizički kapital poljoprivrednih gazdinstava“ i Mjeru 3 „Investicije u fizički kapital vezano za preradu i marketing poljoprivrednih i proizvoda ribarstva“ u okviru IPARD-a II 2014-2020.

Korisnici sredstava su pravna i fizička lica.

Trenutno je objavljeno devet javnih poziva, četiri javna poziva kroz Mjeru 1 i pet kroz Mjeru 3.

Dodatno, IPARD struktura nastavila je s akreditacijom ostalih mjera IPARD II programa. U septembru 2019. godine, Nacionalni službenik za ovjeravanje (NAO) poslao je zahtjev za povjeravanje zadataka izvršenja budžeta za Mjeru 7 „Diverzifikacija gazdinstva i razvoj poslovanja“. Evropska komisija je u avgustu 2020. godine zvanično odobrila zahtjev Crne Gore i dala uslovnu akreditaciju Mjere 7, uz obavezu kvartalnog izvještavanja Evropskoj komisiji o implementaciji Akcionog plana u cilju dobijanja potpune akreditacije pomenute Mjere.

Prvi javni poziv za Mjeru 7 „Diverzifikacija gazdinstva i razvoj poslovanja“, podmjera 7.1 „Podrška investicijama za razvoj ruralnog turizma“ je objavljen u junu 2021. godine.

U novembru 2022. godine posjetom DG AGRI AUDIT tima, Crna Gora je do marta 2023. godine bila u održivoj dinamici da se akreditacija za Mjeru 7 u cjelosti realizuje, a nakon sprovođenja potrebnih regrutacija unutar Direktorata za plaćanja/IPARD Agencije. Revizori nadležnog direktorata EK - DG AGRI bili su u posjeti crnogorskoj upravljačkoj i operativnoj strukturi kako bi se direktno uvjerali da institucije nesmetano funkcionišu u dijelu implementacije IPARD-a i u tom smislu pripremili pismo koje potvrđuje adekvatno postupanje u dijelu otklanjanja revizorskih nalaza, a u cilju potpune akreditacije Mjere 7 i nadležnih struktura, i isto je stiglo 22. marta 2023. godine. U toku je rad na potpisivanju ugovora o dodjeli sredstava bespovratne podrške s korisnicima koji su uspješno prošli administrativnu i terensku kontrolu kroz pomenutu Mjeru.

Da bi se sačuvala EU sredstva dostupna Crnoj Gori kroz budžetsku 2019. godinu, Crna Gora dostavila je pismo-zahtjev Evropskoj komisiji da se sredstva iz IPARD 2019. budžetske godine koriste i u 2023. godini (n+4 prolongacija potrošnje sredstava za 2019. godinu), s pratećim akcionim planom za 2023. godinu koji će nacionalne institucije pratiti u toku sljedeće godine, kako bi se EU sredstva sačuvala, odnosno kako bi se uložila u crnogorski poljoprivredni sektor. Dodatno, intezivno se radi na očuvanju EU sredstava koja Crna Gora ima na raspolaganju kroz budžetsku 2020. godinu, pa je, u vezi s tim, otpočela i zvanična komunikacija s kolegama iz DG AGRI-ja na ministarskom nivou. Kroz ovu inicijativu

Crna Gora bi imala na raspolaganju da koristi IPARD II sredstva i u 2024. godini (n+3 pravilo bi se produžilo na n+4 u dijelu povlačenja EU sredstava).

II Pregled dosadašnjih aktivnosti u pogledu oslobađanja korisnika IPARD-a od plaćanja PDV-a i predlog daljih aktivnosti za obezbjeđivanje neophodne finansijske podrške u dijelu refundacije PDV-a za korisnike IPARD II programa 2014-2020

Da bi korisnik IPARD sredstava uspješno realizovao investiciju i ostvario pravo na bespovratnu podršku, potrebno je da investiciju prethodno samostalno finansira iz sopstvenih sredstava ili kreditnih zaduženja.

U Crnoj Gori, za druge oblasti politike, gdje implementaciona tijela, kao npr. CFCU, direktno potpisuju ugovor i plaćaju dobavljače, dobavljači su oslobođeni plaćanja PDV-a u skladu s Pravilnikom o postupku oslobađanja od plaćanja poreza na dodatu vrijednost investitora i isporuku određenih proizvoda i usluga, dok pomenuti Pravilnik, do jula 2022. godine, nije obuhvatao oblast politike Poljoprivreda i ruralni razvoj (IPARD).

Do stupanja na snagu inovirane i trenutno važeće verzije gore navedenog Pravilnika, u Crnoj Gori, ako je korisnik IPARD-a fizičko lice, isti je bio u obavezi da plaća PDV i ostale dažbine, bez mogućnosti oslobađanja tih troškova.

Sve ovo je rezultiralo da smo imali nejednaku stopu stvarne podrške korisnicima, u zavisnosti od njihovog pravnoga statusa.

Nakon inicijative od strane Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Ministarstvo finansija odradilo je izmjenu Pravilnika o postupku oslobađanja od plaćanja poreza na dodatu vrijednost investitora i isporuku određenih proizvoda i usluga, kojim je prepoznalo i fizička lica kao subjekte čije će profakture kroz IPARD biti prihvatljive za oslobađanje plaćanja PDV-a.

Nakon izmjene Pravilnika, Ministarstvo finansija izdalo je instrukcije Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede (Direktoratu za plaćanja) po kojima predmetni Direktorat izdaje potvrde o oslobađanju od plaćanja PDV-a korisnicima IPARD-a i ova procedura funkcioniše nesmetano.

Međutim, s obzirom na to da je plaćanje projekata kroz IPARD II program počelo još 2019. godine, gore navedeni Pravilnik ne uključuje već plaćene fakture od 2019. godine do momenta donošenja Pravilnika. Stoga, pokrenuta je inicijativa od strane Ministarstva finansija i Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede da se obezbijedi jednak tretman svih korisnika IPARD sredstava i da se za već realizovane investicije refundira iznos PDV-a.

Kroz mehanizam refundacije PDV-a, ova dva predmetna ministarstva pomoći će crnogorski poljoprivredni sektor da brže dođu do sredstava podrške, realizuju preostale investicije kroz IPARD II program, unaprijede svoje poslovanje i što bolje se pripreme za korišćenje sredstava kroz IPARD III program - sredstva strukturnih reformi.

Dodatno, ukazujemo da je ova inicijativa u skladu i s Pravilnikom o postupku oslobađanja od plaćanja poreza na dodatu vrijednost investitora i isporuku određenih proizvoda i usluga, a koji je potrebno uskladiti s načelima iz Okvirnog sporazuma koji je Vlada Crne Gore potpisala s Evropskom komisijom, koji nalaže da, kada je god potrebno, Korisnik IPA II se obavezuje da će usvojiti ili uraditi izmjene i dopune podzakonskih akata i/ili drugih akata neophodnih za primjenu poreskih odredbi ovog Sporazuma odmah nakon njegovog stupanja na snagu (2015. godine).

Sredstva potrebna da se realizuje primjena istovjetnog tretmana svim korisnicima IPARD programa u vezi sa oslobađanjem od plaćanja poreza na dodatu vrijednost, prije stupanja na snagu izmjena Pravilnika o postupku oslobađanja od plaćanja poreza na dodatu vrijednost investitora i isporuku određenih proizvoda i usluga, od strane Vlade Crne Gore se sprovodi odobravanjem sredstava subvencija fizičkim licima, za iznos naplaćenog PDV-a, koja u periodu od 2018. do jula 2022. godine, odnosno do perioda mogućnosti izdavanja potvrda IPARD korisnicima o oslobađanju od plaćanja PDV-a. Detaljan spisak korisnika kojima se iz tekuće budžetske rezerve saglasno razmatranju i odlučivanju Vlade Crne Gore trebaju odobriti sredstva iz nacionalnog budžeta, obezbijedio je i obezbijediće resorni

Direktorat za plaćanja/IPARD agencija, organizacioni dio Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede.

Napomena: Trenutni spisak sadrži imena fizičkih lica koji su isplaćeni u 2019, 2020, 2021. i 2022. godini. S obzirom na to da je IPARD II program s višegodišnjom realizacijom investicija, neka plaćanja su realizovana u periodu prije izmjene Pravilnika i prije izdavanja potvrda o oslobađanju od plaćanja PDV-a, a zahtjevi za isplatu još uvijek nijesu dostavljeni, ili su dostavljeni u toku 2022. godine, a nijesu isplaćeni u 2022. godini. Za te korisnike, koji nijesu mogli da uzmu potvrdu o oslobađanju od plaćanja PDV-a, isplate subvencija vršiće se kako budu pristizali finalni zahtjevi za plaćanja kroz IPARD II program, odnosno po konačnoj isplati korisnika do kraja programskog razdoblja kroz IPARD II. Direktorat za plaćanja će redovno slati spiskove za isplatu korisnika subvencija na račun plaćenog PDV-a.

U prethodnom periodu, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede obezbijedilo je potrebna mišljenja Ministarstva finansija i Zaštitnika imovinsko-pravnih interesa Crne Gore u cilju obezbjeđenja finansijskih sredstava u cilju refundacije PDV-a fizičkim licima, kao i obezbjeđenja pravnog mišljenja u slučaju eventualnih tužbi od strane IPARD korisnika, na što su navedene institucije pozitivno odgovorile. U vezi s navedenim, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede pripremilo je ovu Informaciju i predloge zaključaka.